

Miscellanea**OB 60-LETNICI PROF. DR. TONETA WRABERJA**

Rojen je bil 4. marca 1938 v Ljubljani, kjer je obiskoval osnovno šolo. Od leta 1948-56 je obiskoval klasično gimnazijo in v letih 1956-61 študiral biologijo na ljubljanski Univerzi. 1961 je diplomiral, leta 1972 je doktoriral v Trstu z delom *Contributo alla conoscenza della vegetazione pioniere (Asplenietea rupestris e Thlaspeetea rotundifolii) delle Alpi Giulie*.

Njegova prva služba je bila v Prirodoslovnem muzeju Slovenije, kjer je bil od leta 1960 honorarni kustos, od leta 1961 kustos pripravnik in od 1963 kustos za botaniko. 1968 je bil imenovan za asistenta v Botaničnem vrtu Univerze, leta 1972 pa za asistenta za predmet taksonomija rastlin na oddelku za biologijo BTF in postal tudi kurator herbarijske zbirke pri katedri. 1978 je postal docent za taksonomijo in fitocenologijo, 1984 pa izredni profesor, 1990 pa redni profesor. V samostojni Sloveniji je bil nekaj let predktor za študentske zadeve.

Strokovno se je izpopolnjeval 1961-62 v Montpellieru (SIGMA - Station internationale de géobotanique méditerranéenne et alpine). Študijsko je bil leta 1966 v Trstu, 1973, 1975 in 1976 pa v Londonu, kjer je obdeloval botanično gradivo, ki ga je zbral kot udeleženec 3. in 4. jugoslovanske odprave na Anapurno (1969) in Makalu (1972) ter odprave lesarskega oddelka BTF v Centralno afriško republiko (1976). V Nepalju je botaniziral s skupino študentov še leta 1996.

Objavlja znanstvene, strokovne, poljudnoznanstvene članke in razprave s področja botanike in varstva narave, največ v revijah Biološki vestnik, Hladnikia, Proteus, Varstvo narave, Planinski vestnik in Moj mali svet.

Njegovo botanično zanimanje je dediščina očeta Maksa, ki je študiral biologijo in leta 1933 postal prvi doktor s področja botanike na ljubljanski univerzi. Že kot desetletnemu dečku mu je oče iz kartona Unrinih paketov naredil prvo herbarijsko mapo in ga vodil s seboj po botanično-gozdarskih poteh in mu povedal prva rastlinska imena. V dijaških letih si je zgradil skalnjak, leta 1954 pa se je vrnil k herbarijskim mapam, ki ga še danes spremljajo na vseh poteh.

Še pred diplomom se je zaposlil v Prirodoslovnem muzeju Slovenije. Takrat je prof. Ciril Jeglič urejal in obnavljal alpski botanični vrt Juliana v Trenti in Tone Wraber je z njim sodeloval in mu pomagal. Ko je leta 1963 izšel Jegličev vodnik *Alpinum Juliana*, je mnogo podatkov in tudi besedila prispeval prav mladi kustos za botaniko. Kasneje je zavzeto skrbel za razvoj Juliane in tudi sam nabral marsikatero rastlino, ki še danes uspeva v vrtu.

Kot muzealec je pripravil nekaj razstav. Leta 1963 je bila to razstava o zavarovanih rastlinah, ki jo je spremljal tudi vodnik **Naše zaščitene rastline**. Ob stoletnici smrti Henrika Freyerja (1966) je sodeloval pri razstavi o prvem kustosu Kranjskega deželnega muzeja.

Leta 1968 je sprejel povabilo prof. dr. Ernesta Mayerja in se iz muzeja preselil na Univerzo, kjer je uredil herbarijsko zbirko LJU in se kmalu posvetil pedagoškemu delu s študenti najprej kot asistent, kasneje pa kot univerzitetni učitelj.

Njegovo znanstveno in strokovno delo je spleteno iz mnogih razprav in člankov, ki so objavljeni v domačih in tujih publikacijah. Ukvarja se predvsem s floristiko, taksonomijo in fitogeografijo slovenskega ozemlja ter z zgodovino botanike na Slovenskem. S predavanji se je udeleževal kongresov in simpozijev doma in v tujini.

Sodeloval je pri obeh izdajah določevalnega ključa Mala flora Slovenije (1969, 1984), pri tretji izdaji pa je soavtor.

Vsa leta je bil aktivno vključen pri naravovarstvenih prizadevanjih in pripravljajl gradiva za najrazličnejše naravovarstvene zakone in odloke. Skupaj s P. Skobernetom sta v letu 1989 pripravila **Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije**. V decembru istega leta sta v Prirodoslovnem muzeju Slovenije pripravila razstavo z istim naslovom in ob tej priložnosti je PMS Tonetu Wraberju podelil Zoisovo priznanje za dolgoletno sodelovanje s kustodiatom za botaniko, za njegovo strokovno pomoč in dragocene nasvete.

Pomembno in dragoceno je tudi njegovo delovanje pri popularizaciji botanične znanosti in njegova poljudna dela. Omenila sva že **Naše zaščitene rastline** (1963). V letu 1967 je izšla zloženska **Gorsko cvetje**, leta 1976 pa vodnik **Trenta**. V letu 1980 je prevedel in dopolnil **Alpsko floro** (Hegi, G. & H. Merxmüller, H. Reisigl), skupaj z M. Lovko pa sta prevedla in priredila **Alpsko cvetje** (Lippert, W., 1987). Dopolnil je tudi prevod **Alpske rastline nad gozdno mejo** (Lippert, W., 1990) in prispeval besedilo za fotomonografijo **Rože na Slovenskem** (Pintar, L., 1990).

Skupaj z A. Seliškarjem sta napisala **Travniške rastline na Slovenskem** (1986). V letu 1989 so izšle **Rastline od Krasa do morja**, v letu 1990 pa **Sto znamenitih rastlin na Slovenskem**.

S posebno ljubeznijo in izostrenim občutkom za dobro pisanje je 8 let urejal revijo **Proteus** (1979-1987), ki je v tistem obdobju dobila poseben pečat in ugoden odmev med bralci. Ob 40. letnici izhajanja Proteusa je leta 1977 dobil odlikovanje predsednika republike za že tedaj velik prispevek popularizaciji naravoslovne znanosti. Tudi sicer so številni botanični prispevki Toneta Wraberja v Proteusu in drugih revijah prava poslastica za bralca in jih lahko vključimo med klasično slovensko visoko strokovno poljudno literaturo.

Pri Enciklopediji Slovenije pa je član glavnega uredniškega odbora in pisec mnogih gesel, prav tako pa je sodeloval pri pisanju univerzitetnih in srednješolskih učbenikov.

V letu 1986 je bil pobudnik srečanj slovenskih poklicnih in ljubiteljskih botanikov in je bil prvi urednik glasila Hladnikia, revije Botanične sekcije Društva biologov Slovenije, pri novo ustanovljenem Botaničnem društvu Slovenije pa je predsednik znanstvenoraziskovalnega odbora.

Ogromno znanja in izkušenj je skritih v delih njegovih botaničnih kolegov, ki jim nesebično pomaga z nasveti ali jim je mentor pri diplomskih, magistrskih in doktorskih nalogah. Pri tem je posebej pomembno njegovo enciklopedično poznavanje botanične literature od najstarejše do sodobne in široko razpredeno sodelovanje s kolegi v tujini, ki ga cenijo kot izrednega poznavalca slovenske, balkanske in tujerodne flore.

Botanični kolegi Tonetu Wraberju ob okrogli obletnici iskreno čestitamo in mu želimo zadovoljstva pri pedagoškem delu in uresničitev vsaj najpomembnejših zamisli pri raziskovalnem delu.

Biografski podatki so povzeti iz:

BÖGEL, M., 1986: Wraber Tone. Slovenski biografski leksikon. 4 (14): 722-23.

BAJT, D., 1995: Pogovor s Tonetom Wrabrom. Intervju. Nova revija. 14 (155): 76-90.

Nada PRAPROTNİK & Andrej SELIŠKAR